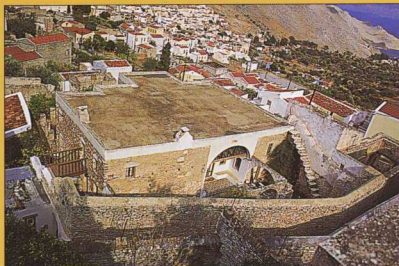
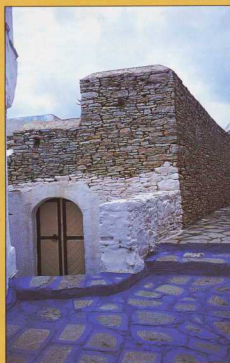

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΜΗΣ - ΣΑΛΑ ΧΑΤΖΗΑΓΑΠΗΤΟΥ

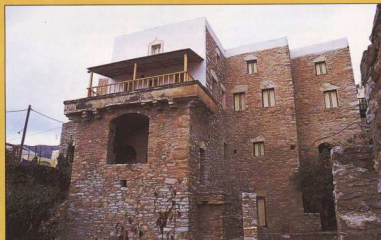

Γενική άποψη της Σάλας, όπως φαίνεται από το Μουσείο.

Η βόρεια εξωτερική όψη του αρχοντικού.

Άποψη της εξώθυρας από τα δυτικά.

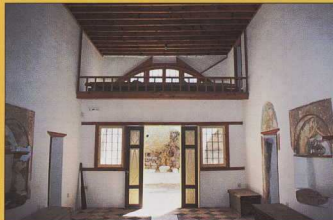
Ελένη Παπαβασιλείου
Αρχαιολόγος

Όποιος επισκεφθεί τη Σύμη, εκτός από το Μουσείο, το οποίο παρουσιάσαμε ήδη από αυτές τις σελίδες (Αρχαιολογία, αρ. 57, Δεκ. 1995), δεν πρέπει να παραλείψει να δει ακόμη ένα αξιόλογο μνημείο του νησιού, τη ΣΑΛΑ Χατζηαγαπητού, όπως αποκαλείται. Τα δύο αυτά κτήρια βρίσκονται σε μικρή απόσταση μεταξύ τους, και το μεν πρώτο, από αρχιτεκτονικής πλευράς, αποτελεί δείγμα αστικής κατοικίας στη Σύμη τον 18ο και 19ο αι., ενώ το δεύτερο είναι αρχοντικό που ξεχωρίζει από όλα τα υπόλοιπα όμοιά του.

Πρόκειται για οικοδόμημα πετρόκτιστο, τρίπατο στη βόρεια πλευρά και ισόγειο στη νότια, με όψη κάστρον εξωτερικά, που περιβάλλεται από ψηλό μαντρότοιχο. Το 1940 γκρεμίστηκε και παρέμεινε ερειπωμένο ως το 1971, οπότε αναστηλώθηκε από την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου. Η εξώθυρά του, που βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από το λιθόστρωτο δρομάκι, είναι χαμηλή και τοξωτή και οδηγεί σε βοταλωτή αυλή (*ναυλί*), με τοξοστοιχία στις δύο πλευρές, ενώ μια μικρή σκάλα καθόδου καταλήγει στην κάτω αυλή και στο περιβόλι.

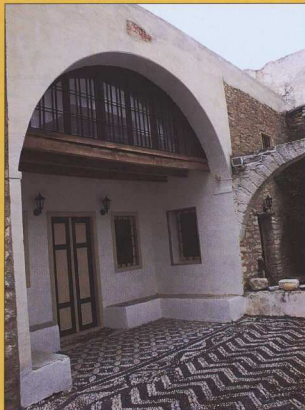
Η πρόσβαση στο καθαυτό οικοδόμημα γίνεται από ένα προπύλο ή προστώ στην ΒΑ όψη, που οδηγεί κατευθείαν στην αίθουσα υποδοχής, τη Σάλα (διαστ. 12 x 14 μ.), από την οποία πήρε την ονομασία το αρχοντικό. Η μακρόστενη αυτή αίθουσα, διάτρητη από παράθυρα και φεγγίτες, έχει ξύλινο ταβάνι και δάπεδο στρωμένο με πλάκες, ενώ στα ενδιάμεσα διαστήματα δημιουργούνται γεωμετρικά και φυτικά σχέδια από μικρά κοκκινόμαυρα βότσαλα. Σε ξεχωριστό πλαίσιο, μπροστά από την είσοδο, αναγράφονται τα αρχικά του ιδιοκτήτη: ΧΑ. Στους πλευρικούς τοίχους είναι κτισμένη από μία βρύση-νιπτήρας με τοξωτό και ζωγραφιστό πλαίσιο, και δίπλα μία λαμπωθήκη. Στο βόρειο τμήμα της Σάλας διαμορφώνεται καθιστικό με ξύλινους πάγκους σε σχήμα Γ (*σοφάς*), που διακόπτεται από την πόρτα που οδηγεί στο υπαλάκони, τον εξώστη, με την τόσο υπέροχη θέα. Πάνω από την κύρια είσοδο δημιουργείται ένας ξύλινος εξώστης, όπου ήταν η θέση της ορχήστρας σε επίσημες στιγμές της οικογένειας.

Αξιοσημείωτο είναι ότι η επιφάνεια των πλαισίων τοίχων καλυπτόταν με τοιχογραφικό διάκοσμο,

από τον οποίο σώζονται σήμερα μόνο τμήματα με απεικονίσεις νεαρών ερωτευμένων ζευγαριών και με τα σύμβολα των τεσσάρων Ευαγγελιστών, φτιαγμένα, πιθανότατα, από ντόπιους καλλιτέχνες.

Στους λοιπούς χώρους του σπιτιού περιλαμβάνονται: το γραφείο, η τραπεζαρία, τα υπνοδωμάτια, το γεροντομοίρι, το κρυφτούρι, όπου έκρυβαν τα πολύτιμα αντικείμενα, η κουζίνα με την *τοιμιά* και το πατάρι, η *μουσάντρα* των παιδιών, το δωμάτιο για τις παρακόρες, ο ξενώνας, το αναγκάιο με το λουτρό, το κελάρι και το πλυταριό.

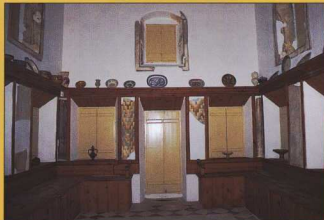
Άποψη του προπυλαίου και της κεντρικής εισόδου.

Μερική εσωτερική άποψη της Σάλας από το βορρά.

Μερική εσωτερική άποψη της Σάλας από το νότο.

Βιβλιογραφία

Δ. Βασιλειάδης, "Συμιακό αρχοντικό", Το Συμιακό, Β. Αθήνα 1974, σσ. 41-52.
Αντίπη Καρακατσάνη - Κων. Φαρουκίδη, Η Σάλα του Χατζηγαπητού στη Σύμη, Αθήνα 1992, όπου αναφέρεται και η σχετική βιβλιογραφία.

Το αρχοντικό της οικογένειας Χατζηγαπητού έχει την πιο περιεργη και ξενική μορφή προς την αρχιτεκτονική της Σύμης, στην οποία κυριαρχεί ο νεκλασικισμός, σύμφωνα με την αποψη των μελετητών, το σπίτι αυτό πρέπει να κτίστηκε την τελευταία εικοσαετία του 18ου αι. από ντόπιους τεχνίτες, με βάση σχεδίου φερόμενου από τη Βενετία. Πάντως αξίζει τον κόπο η επίσκεψη στον χώρο αυτόν, που αποτελεί κάτι ξεχωριστό για το νησί, γεμίζει υπερφάνεια τους Συμιακούς και αντιπροσωπεύει μια περίοδο της ιστορίας του νησιού που χαρακτηρίζεται από μεγάλη οικονομική ευημερία.